



Samenwerking tussen mbo's en boeren

## **JONGE BOEREN REDDEN KRUIDENRIJKE WEIDEN**

## “IK HEB HET GEVOEL DAT ER WEL WAT LUIKJES OPEN ZIJN GEVALLEN”

“In het Europese project ‘Greener Future for Young Farmers’ zat het onderdeel ‘Students meet Farmers’, wat wij in Nederland hebben uitgewerkt tot ‘Jonge boeren redden kruidenrijke weiden’. Belangrijkste doel: dat mbo-studenten boeren ontmoeten en gezamenlijk aan de slag gaan met bodemgezondheid in relatie tot weidevogels.

### Bodems bemonsteren bij boeren

Het project faciliteerde mbo’ers om bij boeren (actief in weidevogelbeheer) bodemmonsters te nemen. In de analyses keken ze vooral naar de bodembioïologie: wat zegt die over de bovengrondse condities voor grassen en kruiden en daarmee over de geschiktheid voor weidevogels. Want in deze vegetaties vinden weidevogels en hun kuikens immers leefgebied en voedsel. In het netwerk ‘Boeren met boerenlandvogels’ dat Vogelbescherming coördineert, hebben we vier melkveehouders bereid gevonden om hieraan mee te werken. De deelnemende boeren vinden het belangrijk om hun kennis over een agrarisch bedrijf mét weidevogels te delen, en ze stonden open voor inzicht in hun bodemgezondheid op de graslandpercelen met weidevogelpakketten/ beheer. Bij het Clusius College Alkmaar paste dit idee prima in de onderwijsmodule ‘bodemgezondheid’. Zo’n achttien tweedejaars studenten bezochten twee boerenbedrijven: een gangbaar en een biologisch bedrijf. Zo konden ze dat ook mooi vergelijken. Bij het Friese Nordwin college deden zes examenkandidaten mee aan het programma, en bij het Zone College ging een complete eerste klas op pad.





## Grondboren en gutsen

Zo'n bezoek begint met een inleiding door de boer, die in de schuur/ loods vertelt over hoe zijn bedrijf in elkaar zit, hoeveel koeien hij melkt en wat hij al doet voor weidevogels. Daarna gaan de studenten onder leiding van een bodemexpert het land op om met grondboren en gutsen bodemmonsters te nemen. Ze vergelijken dan bijvoorbeeld een weiland dichtbij de boerderij, dat vaak intensiever gebruikt wordt, met een weiland verder weg, vaak gepachte grond, waar minder bemest en beweid wordt.

De bodemexpert stuurt de monsters dan naar het lab voor analyses. De studenten van Nordwin en Clusius kregen de analyseresultaten en moesten op basis daarvan zelf een advies opstellen. Later kregen ze ook het officiële advies te zien dat de bodemexpert had geschreven. Het idee was om daarna terug te gaan naar de boer en samen met de bodemexpert de resultaten te presenteren, maar vanwege corona zat dat er helaas niet in. Nu is alleen de bodemexpert bij de boer langsgegaan, en konden de studenten online meekijken naar het advies en de reactie van de boer.

Zo'n advies bestaat uit een terugkoppeling over de status van de bodembiologie, de verhoudingen tussen bijvoorbeeld calcium en magnesium, een indicatie van de activiteitsgraad van het bodemleven en wat de ondernemer in kwestie al goed doet en wat er verbeterd kan worden; zoals bijvoorbeeld het opbrengen van bokashi voor het voeden van het bodemleven of het toedienen van steenmeel om verhoudingen van stoffen in de bodem terug in balans te brengen.



## Hbo'er maakt Kahoot om mbo'ers te betrekken

Het oorspronkelijke idee was dat de mbo'ers de analyses zouden delen met hbo'ers en dat die dan met een advies aan de slag zouden gaan. Maar door roosterverschillen en corona is dat helaas niet gelukt. Wel is er een hbo-student van Van Hall Larenstein geweest die als stage heeft onderzocht hoe je mbo'ers meer bij bodemgezondheid betreft. Zij heeft daar onder andere een mooie Kahoot voor ontwikkeld.

[Bekijk Kahoot >>](#)

In de huidige opzet merkten we dat het voor tweedejaars nogal pittig was, zo veel informatie over de bodem. Maar de ouderejaars studenten hebben echt inzichten opgedaan over hoe belangrijk de bodem is voor de vegetatie, veegezondheid en de weidevogels. Die moesten een onderzoek doen, een verslag schrijven en de mineralenhuishouding bestuderen. Die zijn echt de diepte ingegaan.

## Opegevallen luikjes

Een deel van deze studenten neemt het bedrijf van de ouders over, en ik heb het gevoel dat er wel wat luikjes open zijn gevallen. Anderzijds hebben ze tegen hun examentijd aan vaak wel al een visie over hoe ze dingen willen doen. Ik hoorde een student zeggen: 'Fantastisch dat boeren zo veel doen voor de vogels, maar ik zou dat zelf nooit doen, een weiland onder water zetten.' Ze zijn toch vooral gericht op gras, koeien en melk, en vinden het moeilijk voorstelbaar. Dat is goed om te beseffen.

Het aanbod paste nu bij de ene school beter in het curriculum dan bij de andere. Het zou mooi zijn om een module te hebben die in alle curricula opgenomen kan worden, waarbij je maatwerk kunt leveren."

[Meer over dit project >>](#)

[Video Student meet Farmers >>](#)